

POSTANOWIENIE

Dnia 12 kwietnia 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Mirosława Wysocka

w sprawie z wniosku M. J. O.
przy uczestnictwie M. K.
o stwierdzenie nabycia spadku,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 12 kwietnia 2017 r.,
na skutek skargi kasacyjnej uczestnika postępowania
od postanowienia Sądu Okręgowego w B.
z dnia 27 maja 2016 r., sygn. akt II Ca (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania

UZASADNIENIE

W skardze kasacyjnej od postanowienia Sądu Okręgowego w B. z dnia 27 maja 2016 r., opartej na zarzutach naruszenia art. 952 § 2 w zw. z art. 952 § 1, art. 959, art. 931 § 1, art. 1008 pkt 3, art. 253 w zw. z art. 6 k.c. i art. 378 § 1 k.p.c., uczestnik postępowania M. K. uzasadnił wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania nieważnością postępowania wynikającą z pozbawienia go możliwości obrony swych praw. Zdaniem uczestnika, doszło do naruszenia art. 45 ust. 1 Konstytucji, a tym samym jego „prawa do sądu”. Skutek taki skarżący wiązał z tym, że przed rozpoznaniem sprawy miało dojść do spotkania składu orzekającego i pełnomocnika wnioskodawczyni na sali rozpraw, pod nieobecność pełnomocnika skarżącego. Za przyjęciem skargi do rozpoznania - zdaniem skarżącego - przemawia także jej oczywista zasadność wynikająca ze wskazanych w skardze

oczywistych naruszeń prawa, których skutkiem było „wypaczenie rzeczywistej woli spadkodawcy oraz pozbawienie M. K. należnego mu spadku”.

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecnictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może zostać osiągnięty jedynie przez powołanie i właściwe uzasadnienie istnienia wymienionych przesłanek, a rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi do rozpoznania następuje na podstawie oceny, czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają przyczynom kasacyjnym wymienionym w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Wbrew pogładowi uczestnika, w sprawie nie zachodzi nieważność postępowania, którą Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹³ § 1 k.p.c. bierze pod uwagę z urzędu. Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego, nieważność postępowania z powodu pozbawienia możliwości obrony swych praw zachodzi wówczas, gdy strona (uczestnik) wbrew swej woli zostaje faktycznie pozbawiona możliwości działania w postępowaniu lub w jego istotnej części, a skutki tego uchybienia nie mogą być usunięte w toku sprawy przed wydaniem orzeczenia, które kończy postępowanie w danej instancji. Pozbawienie strony (uczestnika) możliwości działania należy wiązać z uchybieniami procesowymi sądu lub działaniami strony przeciwnej naruszającymi przepisy postępowania lub wynikające z nich zasady lojalnego zachowania się (por. m.in. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 1974 r. II CR 155/74, OSP 1975, Nr 3, poz. 66, z dnia 27 kwietnia 2004 r., II CK 238/03, niepubl., z dnia 23 czerwca 2004 r., V CK 607/03, niepubl. oraz z dnia 16 lipca 2009 r. I CSK 30/09, niepubl.). W sprawie nie ma podstaw do twierdzenia, by zachodziły okoliczności wskazujące na to, że wystąpiła nieważność postępowania z przyczyn przewidzianych w art. 379 k.p.c., w tym w szczególności, by uczestnik został pozbawiony możliwości obrony swych praw.

Skarżący nieskutecznie powołał się na przyczynę przyjęcia skargi do rozpoznania określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., a zatem na oczywistą zasadność skargi. Przekonanie o wystąpieniu tej przesłanki wymaga przedstawienia stosownej

argumentacji prawnej, która zmierzałaby do wykazania kwalifikowanego, ewidentnego naruszenia powołanych w skardze przepisów prawa, możliwego do stwierdzenia bez merytorycznej analizy zaskarżonego orzeczenia oraz podstaw skargi (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49, z dnia 5 października 2007 r., III CSK 216/07 i z dnia 11 sierpnia 2011 r., IV CSK 163/11, niepubl.), Uzasadniając wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania z powodu jej oczywistej zasadności, skarżący takiej wymaganej argumentacji nie przedstawił. Uczestnik pominął aspekt „oczywistości” zarzucanych naruszeń prawa, mogącej prowadzić do stwierdzenia oczywistej zasadności skargi, a z wywodów skarżącego wskazujących na różnice w wykładni przepisów o testamentie ustnym można wręcz wysnuć wniosek przeciwny. Uzasadnienie wniosku sprowadza się do powtórzenia zarzutów skargi i skróconej wersji ich uzasadnienia, przy czym skarżący opiera je na własnej wersji stanu faktycznego lub twierdzeniach, które nie mają oparcia w podstawie faktycznej zaskarżonego orzeczenia. Należy podkreślić, że przy braku odpowiednio sformułowanej podstawy procesowej wiążące dla Sądu Najwyższego pozostało kluczowe ustalenie, iż w ogóle nie doszło do złożenia przez spadkodawcę oświadczenia woli wobec trzech świadków.

Z omówionych względów Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. O kosztach postępowania kasacyjnego nie orzeczono ze względu na powiązanie wniosku o ich zasądzenie wyłącznie z wnioskiem o oddalenie skargi.